

Bod zlomu přijde nečekaně. Snad si česká vláda uvědomuje, že nemůže utahovat šrouby donekonečna, protože by hrozilo násilí

radiouniversum.cz/robejsek-petr-4d-bod-zlomu-prijde-necekane-snad-si-ceska-vlada-uvedomuje-ze-nemuze-utahovat-srouby-donekonecna-protoze-by-hrozilo-nasili

Petr Robejšek Díl 4/4

Text 16.1.2024 33 min Přehrát

#Demokracie #Společnost

Pokud jde o budoucnost, mám pro vás dvě zprávy – jednu špatnou a jednu dobrou. I tak by se daly shrnout předchozí části mého rozhovoru s ekonomem a politologem, docentem Petrem Robejškem, který upozorňuje, že s tím, jak Západu dochází dech, a neprodukuje dost blahobytu pro všechny, rozhodli se ti nahoře, že budou ubírat nám dole. Samozřejmě jim tak narůstá problém s nespokojeností, a tak jsme svědky tunelování demokracie a ukrajování svobody. S utužením kontroly ovládaných mas má pak pomoci i „digitální bouře“ s pomocí umělé inteligence. Náš host přesto ukazuje slabiny takovýchto plánů a odmítá rezignaci, protože jakkoli se trend zdá neodvratný, stále podle něj platí: „Je to projekt nedokonalé bytosti – člověka. A další důvod, který je neméně důležitý – že mezi těmi, kteří to chtějí uskutečnit, existují zásadní rozpory, konflikty.“

Martina: Pane docente Robejšku, ve vás je tak dráždivě nakombinován optimismus zároveň s pesimismem, protože když jste hovořil o tom, jak vidíte budoucnost, tak vypadá následovně: Na vrcholu mocenské pyramidy má stát pár tisíc nejbohatších, pak média a vědci. Vy to ještě přirovnáváte k tomu, že nejbohatší byli ve středověku královské rody, a média a vědci byli kněží. A politici a státní zaměstnanci byli dříve dvorní úředníci, drábové, místodržící, a úplně dole pak masa poddaných. Takže toto je smrtelné nebezpečí oligarchického systému?

Petr Robejšek: Co z tohoto, co tady nastiňuji, plyne? Že je nejvyšší čas, aby se začal jinak definovat pojem „pokrok“. Protože my máme v 21. století bezpříkladný historický pokrok techniky, a zároveň pokus finanční šlechty vzít národům občanská práva, a nastolit fakticky technizovaný feudalismus. V tomto ohledu je název vašeho programu „Kupředu do minulosti“ vpravdě geniální, protože dosavadní představa spojovaná s pojmem pokrok, znamená: „Zítra bude lépe, a jde to jenom k lepšímu.“ A dnes se pořád mluví o pokroku: Technický pokrok, a všechno, je báječné, ale ve skutečnosti je to pokrok před Francouzskou revolucí – k feudalismu. K tomu, že nelegitimizovaná šlechta, kdysi Bohem zvolená, dnes penězi zvolená, chce vlastnit, vládnout světu, a zacházet s ním, jako by jí patřil. A používat to hypermoderní, technické, kontrolní zařízení k tomu, aby lidé – bez primitivních drábů, kteří se někde po vesnicích starali o pořádek – lidé byli ve stejné situaci, jako ve středověku, bezzemci zbavení majetků, zbavení sebeurčení, zbavení jakýchkoliv svobod, a aby tito lidé byli pod kontrolou a byli klidní.

To znamená, toto je zásadní politicko-filozofická otázka: Co je to pokrok? Když se na to teď podíváme našima očima, tak pokrok je cesta zpátky. Pokrok je cesta do roku 2019. Pokrok je analogická analogová společnost. A toho se samozřejmě nedá dosáhnout úplně. Ale mně jde jenom o to, abychom si uvědomili, že slova, která nám mediální průmysl lije na hlavu doslova dnes a denně, jako třeba pojem „nový“, nebo „rychlost“, která v nás evokují spontánní pozitivní pocit: „To je ono – souhlas.“ Stejně jako pojem „pokrok“. Musíme začít – jestliže se chceme tomuto vzepřít – s tím, že si aktualizujeme pojmy. Že pojmy, ve kterých myslím – protože to jsou pojmy, které potom určují naše jednání, podle kterých jednáme – aktualizujeme. Že si uvědomíme, že když řekneme „staré“, tak to není špatně – možná, že naopak. A když řekneme, že „nové“, tak se musíme obávat, co přijde. Nové? Nová vakcína. Nový lék. Může být. Dneska? Už není „nový“ automaticky

lepší, nový může být stejný, jako doposud, může být zcela neúčinný, a může být horší. To znamená, že „nové“ nevypovídá nic jiného, než „nějaké“. „Rychlost“ nevypovídá nic jiného, než „nějak“. A „pokrok“ neříká nic jiného, než „někam“. To znamená, disponibilita, jednoznačnost pojmu, které organizovaly náš život, je pryč. A je to pro nás i šance opravdu si tím popsat, kde jsme, a začít znovu. Je to trochu složité, filozofické, ale myslím, že naši posluchači jsou to schopni bez problému zvládnout.

Martina: Věřte nám.

Petr Robejšek: Já jsem si jistý.

Musíme předefinovat mnoho pojmů. Třeba demokracii myslet jinak, od reprezentativní demokracie dolů, tam, kde se lidé znají tváří v tvář.

Martina: Pane docente, jaké pojmy ještě bude nutné, v rámci této úvahy, kterou jste teď řekl, redefinovat? Třeba „demokracie“? Třeba „svoboda“?

Petr Robejšek: My je musíme aktualizovat. Redefinovat je správné, a aktualizovat je možná ještě přesnější, protože si musíme sami pojmenovat, co to je, co to znamená? Protože dneska, když se ptáme po demokracii, tak automaticky myslíme na reprezentativní demokracii, na stranickou demokracii, kterou jsme si v našem prvotním povídání už odložili do archivu, nebo na smetiště dějin, protože ona nefunguje, protože se nám odcizila. To znamená, že my musíme ...

Martina: Přijmout?

Petr Robejšek: Musíme demokracii myslet jinak. To elementární, co bychom asi měli udělat, je posunout ji dolů. To znamená, demokracie se odehrává, a může odehrávat, jenom tam, kde jsme si „face to face“, kde toho člověka vídám častěji, kde mu můžu něco vytknout, kde si můžu ověřit, zda říkal pravdu, když to sliboval, kde je vztah přímý. A čím dále ode mne, tím méně je demokracie možná, a i žádoucí,

protože já ji chci žít tam, kde můžu opravdu demokracii použít jako nástroj k tomu, aby se můj život nezhoršoval, ale naopak k tomu, aby se zlepšil.

Musíme rehabilitovat celé pozlátko slavobrány modernity a všechno, co je s tím spojené. To, co nám různé PR a reklamní agentury vtlokaly do hlavy ve dvou větách, a ta druhá byla vždycky: „Kup to!“ To bylo vždycky to první, před tím něco, proč že je to fajn – a „Kup to!“ To musíme přebudovat. Musíme si říct: Je lepší opravit než koupit nové. Musíme říct: Jsou pojmy vzpoura, sebeurčení, neposlušnost, jenom negativní pojmy, nebo to naopak jsou pojmy, které dneska musí mít pozitivní význam? Tolerance? Co to je tolerance? To, že strpím všechno, co se mnou dělají? Solidarita? Je to to, že jsem ochoten platit za lidi, se kterými nemám nic společného, ale rád bych platil za ty, se kterými něco společného mám? To znamená, že všechny pojmy nové agendy, kterou se nám snaží vnutit – a těch bude několik tisíc, ale je to přehledné – si musíme sami pro sebe, ad hoc podle situace, nově nadefinovat, abychom viděli správně, a hlavně abychom mohli správně jednat, abychom nebyli v proudu evangelia modernity, podle kterého je nové lepší než staré, rychlé je lepší než pomalé, a pokrok je vždycky jenom před námi.

Nová technika nám přináší spíše zkázu, nebezpečí, a to ne proto, že by byla špatná, ale proto, že jsou špatní ti, kteří ji používají

Martina: Pokrok nezastavíš.

Petr Robejšek: Pokrok nezastavíš – to nám také říkají. Třeba i já to slyším čas od času při nějakých diskusích: „To nemůžete změnit. To nemůžete zastavit. To nemůžete zvrátit.“ Ale přitom právě teď vidíme, jak se vládnoucí tohoto světa chtějí pokusit zvrátit naši společnost, naši současnost k feudalismu. To znamená, že zvrátit se dá, když se do toho opřeme. A zvrátit dává smysl, když vidíme, co se jinak stane, když se nepokusíme vytvořit stav ex ante, nebo základní body.

Martina: Petře, mám ještě jeden pojem, který vyžaduje aktualizaci, a to pojem „totalita“. My ho máme vypálen do mozku z doby komunismu: Totalita je nesvoboda, lágry, později pak, že se něco jiného říká doma, a něco jiného se říká na veřejnosti. Tedy institucionalizovaný dohled. Ale jak byste tedy aktualizovat „totalitu“ teď?

Petr Robejšek: My si ji můžeme přeložit do pojmů, které jsme si tady říkali. To je už potom vlastně velmi jednoduché intelektuální cvičení, které zvládne každý, a každý si totalitu potom definuje v pojmech, které jsou pro jeho život důležité. Někdo, kdo spíše pracuje na venkově a rukama, totalitu vnímá – jestli o ní přemýšlí – jinak, než člověk našeho ražení. To není ani tak to hlavní, jak ji konkrétně ten který člověk definuje, nýbrž hlavní je, aby si uvědomil, že to musí udělat, protože když to neudělá, tak bude polykat to, co se mu hází jako lákadlo i s navijákem, a bude poslušný tak, jako byl doposud, protože bude pořád ještě používat zastaralé definice, nebo pojetí, konotace daného pojmu, ačkoliv už to dávno není oprávněné.

Myslím, že ty tři příklady, které jsem tady uvedl, jsou hodně markantní, a hodně zřetelné, jak byl spojován pokrok úplně jednoznačně jenom s tím lepším – lepší, lepší – a dlouhá desetiletí právem. Jak se technika spojovala s tím: „Ano, nové, výborné. Čím novější, tím lepší.“ A jak to teď? Co nová technika přináší? Přináší nám spíše zkázu, nebo nebezpečí, a to ne proto, že by byla špatná, ale protože jsou špatní ti, kteří ji používají. A to jsou myšlenkové operace, které si konzument, omámený člověk, musí sám pro sebe udělat. A když tam ta mince spadne, a on pochopí: „Jo, tak to je“, tak se z toho automaticky odvine i to, že začne jinak hodnotit, a potom hlavně – jinak jednat. A to je to nejdůležitější, protože společnost, ve které žijeme, má tendenci k tomu mluvit a nekonat. Ale konání je to, na čem nakonec záleží.

Lidé, kteří žijí praktický život, rozeznají muže a ženu, na rozdíl od těch, kdo praktický život nežijí. Jedovatý opar nesmyslů se na venkov nerozšiřuje tak snadno.

Martina: Petře Robejšku, vy se ve svých přednáškách, člancích, obracíte na všechny, kdo jsou ochotni číst, přemýšlet, a pak třeba realizovat. Ale na jakou půdu myslíte, že to dopadá? Kde je úrodná půda? Narážím na to, že v roce 89 za svobodu a demokracii bojovali studenti, v minulosti to byli většinou mladí lidé, intelektuálové, ale i my jsme několikrát narazili na to, že tentokrát, nebo ještě před Vánocemi, právě tyto společenské skupiny, nebo skupiny obyvatel, jsou jakoby mnohem bezbrannější proti ideologickým až totalitním myšlenkám. Kde je tedy ta rodná půda? Kde myslíte, že ji v tuto chvíli můžete hledat?

Petr Robejšek: Úrodná půda je u všech lidí, kteří žijí opravdový život. To je zjednodušující, ale ne zase tak úplně. Nejsou to Pražáci, jsou to lidé, kteří žijí mimo metropole, které mají tak říkajíc otrávenou atmosféru hektičností i bohatstvím, které tam existuje, i názorovým tlakem, který tam funguje – tam se vydělává nejvíc peněz, tam se ale očekává také největší konformita. A zároveň jsou to lidé, kteří vlastně žijí jenom v nezávazném nebo převážně žijí v nezávazném mluvení, v tom, co vlastně nemusí mít konsekvenci, nemusí mít nutně následky. Stačí, když vyvěsím vlajku, nebo když podepíšu nějakou rezoluci, nebo se někam postavím, a něco udělám – nějaké směšné gesto – a tím kompenzuji praktický život.

Lidé, kteří žijí praktický život, dobře rozeznají, kdo je muž a kdo je žena, na rozdíl od těch, kdo praktický život nežijí. Tento jedovatý opar nesmyslů, které produkuje upovídáná intelektualita v naší společnosti, se na venkov nerozšiřuje tak snadno – a jeho význam, jeho síla klesá, čím je to dále od Prahy. Takže tam jsou lidé, malá města, obce, obyčejní lidé – mimo metropole. Metropole jsou opravdu v tomto ohledu zvláště napadnutelné, i když samozřejmě v metropolích žijí lidé, kteří si přesto zachovali zdravý rozum. To je jasná věc.

Ale vy jste se ptala na prostředí. Tam jsou i ti, na kterých záleží. Tam jsou i ti, kteří nejspíš můžou vzít svůj život opravdu do vlastních rukou. Já znám případy lidí, kteří se snaží vytvořit zdravotní systém, který je z části nezávislý na tom, co dovoluje a nabízí stát, který se snaží vytvořit zdravotní výchovný systém, který se vymyká těm podivnostem a nesmyslům, které si vymýšlí to či ono ministerstvo. A ty najdete spíše venku, než tady. To je jedna věc. A druhá věc je mládež, která kdysi revoltovala, stejně jako intelektuálové, kteří v Listopadu také byli jinde. Já si myslím, že bychom měli mladým nechat permit, nebo toleranci s tím, že v určité fázi života – a já si to sám pamatuji od sebe – se hledají zážitky, používají velká gesta, heroické pózy.

Martina: Sebeprožívání.

Petr Robejšek: To všechno.

Martina: Patří to k tomuto věku.

Petr Robejšek: A nesmí chybět zábava, a přebírají se myšlenky, které nepřežijí příští párty. A to jsou věci – nezávaznost z toho, že tatínek se postará – kterou posléze vystřídá: „Musím se postarat sám.“ A pak dochází ke zmoudření. To bychom měli mladým lidem připustit. A navíc – já znám velmi mnoho mladých lidí, asi proto, že jsem takový, jaký jsem, a mám okruh známých mladých lidí, kteří jsou úplně v pořádku – lze říct, že někdo, jako Opletal, nebo Palach, je vždycky extrémní výjimka, a zářný vzor, nebo zodpovědnost, která z těchto osobností číší, není to ani statisticky Gaussova křivka, to není něco, co může člověk očekávat na každém rohu.

Bod zlomu přijde nečekaně. Snad si vláda uvědomuje, že trpělivým Čechům nemůže utahovat šrouby donekonečna, protože by hrozilo násilí, což si nikdo nepřeje.

Martina: Dívat se na mládí shovívavě a laskavě je nezbytné, a myslím, že i moudré. Ale zároveň asi jen do okamžiku, než se jisté skupiny obyvatel snaží snižovat věk pro volební právo, snaží se dosazovat všude takzvaný kindermanagement, a pak najednou taková velkorysost asi není na místě, nebo je těžké ji v sobě hledat.

Petr Robejšek: Je třeba si uvědomit, že toto je přes čáru. A ptát se opravdu racionálně: Co to zmůže? Jak trvalý – jak bych to řekl moderní češtinou – jak udržitelný je ten který stav? Protože mně moji rodiče vyprávěli, že když mi bylo možná deset let, a chodili jsme na výlety, tak jsem šel před nimi, a zpíval si oslavné písně na Gottwalda – a dneska jsem tady, a jsem takový, jaký jsem. To znamená, že gesta mladictví, a vyššího mládí, člověk může často subsumovat pod zastydlou, nebo ještě bující pubertu, která bude opuštěna spolu s koloběžkami, které taky patří k tomu infantilnímu, co nám ta dnešní civilizace nabízí. Takže já bych si v tomto ani nedělal starosti.

A hlavně bych chtěl říci i těm, kteří si myslí, že určitým způsobem působí na mladé lidi a že tím opravdu něco trvale změní, že se mýlí, protože my jsme to právě v Listopadu velmi pěkně zažili. Jeden den zapomněli rozkázat, že je ještě komunismus, a najednou byli všichni proti – celou dobu. A najednou všichni zapomněli na to, co se údajně naučili ve školách a kurzech marxáku, a ve všech těchto věcech, které nám otravovaly život. Člověk je velmi přizpůsobivý – v dobrém i ve špatném. Když se zlomí situace k lepšímu, tak lidé, jako jsme my, budou mít za sebou najednou většinu, protože většina se ráda přidá k tomu, kdo je na tahu, kdo je „in“, a samozřejmě se i přizpůsobí těm, kteří momentálně mají moc. Ano, jistě, na loajalitu většiny lidí, být na místě těch, kteří vládou, bych vůbec nesázel. To je naprosto pragmatická, funkcionální úvaha, která se tam odehrává. Nic takového jakože: Na věčné časy, a nikdy jinak.

Martina: Zatím se daří mnoho lidí držet v iluzi, že se sice zdrazují energie, potraviny, a plánují se velké daně z nemovitostí, a podobně, ale jinak se zase nic tak zásadního neděje. Prostě karavana táhne dál, navzdory štěkajícím psům. Jak dlouho si myslíte, že bude ještě udržitelné házet přes občany tento Májín závoj, než se prostě životy tak radikálně změní – a jak jsme tady naznačovali – tak pravděpodobně ne k lepšímu?

Petr Robejšek: To je otázka takzvaného bodu zlomu, který je v operativních systémech, a vůbec v úvahách o tom, jak probíhají změny, docela dobře použitelný pojem. Já tady teď uvedu příklad, který je trošku drastický, ale právě proto je hodně plastický: Je to takzvané arabské jaro. To se rozjelo poté, co se upálil tuniský obchodník.

Martina: Se zeleninou.

Petr Robejšek: Tam se něco navrhovalo, a pak se stal – on vlastně nebyl příčina, to byl jenom...

Martina: Spouštěč.

Petr Robejšek: Nějak tak. Kvantita se změnila v kvalitu, jak říkáme my marxisté – Karel Marx, pokud jde o analýzu kapitalismu, je brilantní, nedostižitelný, a že to byl velký mozek, je jasná věc. A že s komunismem nechci mít nic společného, je také jasné, ale člověk to musí umět rozlišovat. To znamená, tento bod zlomu se dostaví ve chvíli, kdy to nebudeme čekat. Nějaké to poslední ani nemusí být něco tak markantního, jako další zvýšení cen energií, to může být něco, co je vlastně zdánlivě okrajové a banální. A to potom už může vyvolat padající dominové kostky. Doufám, že si vlády uvědomují, že mohou šroub utahovat, ale že ani u tak trpělivého národa, jako jsou Češi, to nejde do nekonečna. A pak je lepší přemýšlet o tom, kdy přestat, nebo kdy obrátit, než čekat ve smyslu: „Ještě to šlo. A zítra to půjde také tak.“ To by byla velká škoda.

A teď úplně vážně – to by byla velká tragédie – protože to, co by pak hrozilo, by bylo násilí, a to je to poslední, co si pro tuto zemi přejeme, ať stojíme kdekoliv. Prostě to, co si musíme přát, je, aby se zlepšovala, ale tak, aby to mělo jistý organizovaný, a pokud možno bezbolestný, a určitě nekrvavý průběh. O to se musí snažit jak ti nahoře, tak my.

Západ je ve vážné krizi. Tržní ekonomiku nahradil finanční kapitalismus, peníze pro peníze, a ne pro národohospodářský rozvoj. Z reprezentativní demokracie se stala vláda oligarchie.

Martina: Promiňte, že se usmívám, když říkáte takto závažné věci. Jenom jsem si teď, když jste řekl, že doufáte, že si to vláda uvědomuje, vzpomněla na váš výrok z prosince: „Nikdy nepodceňujte hloupost vlády.“

Petr Robejšek: To jste mě teď dostala. Ano, samozřejmě, to platí vždycky. Na druhou stranu doufejme, že taková šoková terapie, nebo i domluva ze strany těch, kteří se snaží upřímně o úspěch této země, může třeba něco změnit.

Martina: Věnovali jsme se Evropě, a především Západu, a také přímo naší zemi. Ale když máme výhled do budoucnosti příštího roku: Řekněte mi, kdo si myslíte, že hodně může zamíchat celosvětovými kartami? Ať už je to vaše první zmínka, kterou jste v prosinci věnoval BRICSu, nebo jestli je to mohutně sílící Čína? Kterým směrem se ubírají vaše myšlenky?

Petr Robejšek: Tak historie lidstva – a v době moderní geo-ekonomická historie lidstva – je vlastně plná takovýchto pokusů o zvrácení mocenských poměrů ve prospěch toho, či onoho. A to patří k povaze moci. O tom jsme si už, myslím, také minule vyprávěli, že snaha expandovat, posilovat, zvyšovat svou moc, je nevyhnutelná. A podle toho, jaké jsou konstalace, a s jakým potenciálem ten či onen operuje, může být úspěšný nebo neúspěšný. To znamená, že máme

věčnou nejistotu z toho, jak to dopadne. Té se nezbavíme, ale můžeme už teď odvodit určité trendy, nebo určité koridory, ve kterých se pravděpodobně bude odvíjet vývoj.

Hlavní je, že západní společnost jako systém s určitou proklamovanou výkonností, ve všech ohledech, politicky, nebo ekonomicky, je ve vážné krizi. Já tomu říkám „vykolejení“, nikoli „zánik Západu“ – to není nějaká spenglerovská černá vize, – vykolejení, které je způsobeno hlavně tím, že se z tržní ekonomiky stal finanční kapitalismus – o tom jsme mluvili v prosinci – a sice, že: Peníze pro peníze, ne pro národohospodářský rozvoj. A že se z demokracie stala reprezentativní demokracie ve špatném slova smyslu, tedy že je to vlastně oligarchizace politiky. Toto jsou dva deficity, které západní společnost drží dole, nebo ji ohrožují, a tím vlastně automaticky posilují ostatní hráče.

A tato konstelace může znamenat, že v Západě, který je v této nepříjemné situaci, se najednou začnou více prosazovat síly, které řeknou: „Musíme zkusit změnit pravidla hry jinak, než Great Reset.“ K tomu, aby se společnost vrátila k povaze západní kultury. To znamená k hodnotě jedince se vším, co s tím souvisí. A tím se vymknou – teď navazuji na větu, že musíme změnit pravidla hry – ze soupeření se státy jako je Čína, které jsou ještě v hyperindustrializační růstové fázi. V Číně se problém, který máme tady, nedostavil, a možná, že se nikdy nedostaví, protože Čína má kolektivistickou kulturu, ale tady u nás je jiná, tady je individualistická kultura. Nebo se to tam možná dostaví – to nevíme. Ale každopádně oni hrají hru – co nejlevněji vyrábět, co nejdražší prodávat, a vrážet to do vlastního průmyslu, do vlastní armády, a expandovat. Tuto hru mohou nějakou dobu hrát.

Vymkli bychom se tím, že bychom řekli: „My chceme budovat jinou společnost. Společnost, která je už ve skutečnosti materiálně saturovaná, a teď se bude věnovat věcem, které se nedají koupit“.

Prostě obrátit perspektivu od primitivního „mít“, na více „být“, nebo to alespoň vyrovnávat. V tu chvíli nebudeme soupeři, a nebudeme ani lákaví. Někdo by mohl samozřejmě říct: „Tak jste slabí, a oni vás obsadí.“ Proč by to dělali? Proč by si Číňan vázal na krk slábnoucí region? Ten je pro ně zajímavý jenom tím, jestli je schopen odebírat naše výrobky, a ne proto, abych se staral o to, aby to tam fungovalo.

Nedávno jsem v jednom rozhovoru řekl, že Sovětský svaz si taky uvázal na krk – jak obsadil celou střední Evropu – ty, které musel spoluživit. To nebyl jenom prostorový zisk. To bylo ještě něco víc, to byly závazky. To znamená, že se musel starat o to, aby tyto země nějakým způsobem fungovaly, a nedělaly mu problémy. To znamená, že hegemon má vždycky dva úkoly: „Získal jsem, jsem silnější. Ale zároveň: Mám o starost víc.“ Takže nevidím důvod, proč.

Takže kdybychom se rozhodli změnit pravidla hry směrem k tomu více být, nebo alespoň k rovnováze toho mít a být, tak si neumím představit, že by byl Západ pro Čínu zajímavý jako nějaká kořist. Ale přiznávám, že to je hodně abstraktní hypotéza. Ale když přemýšlíme o tom, jak se vymknout ze zrudné situace, ve které jsme, ve které se může stát, že si pár tisíc lidí myslí, že jsou bozi, že mohou rozhodovat o životě, o existenci, o budoucnosti miliard, tak z této fáze se dostaneme jenom tím, že změníme perspektivu od „mít“, k „být“, a od toho odvozovat svou výjimečnost.

Dal jsem konkrétní návrhy, zveřejnil manuály, a teď jde o to aplikovat to každý sám pro sebe, a začít pracovat

Martina: Vidím, že jste na otázku Ericha Fromma už odpověděl.

Petr Robejšek: Přesně tak. Ten to popsal velmi pěkně.

Martina: Pane docente, když mluvím s mnohými hosty, tak mi buď otevřeně, nebo mimo záznam řeknou, že si prostě myslí, že vlak je tak rozjetý, že už se úpadek nedá zvrátit. Vy se odlišujete tím, že říkáte:

„Dá. A prohra je, když si budeme říkat, že nedá.“ A já vím, že jste to dnes mnohokrát řekl, i v prosinci jste to řekl v mnoha náznacích i konkrétně. Ale přesto poprosím pro naše posluchače o rekapitulaci do nového roku, jestli byste rozvinul myšlenku, jak změnit budoucnost, a tak v nás rozdmýchával naději.

Petr Robejšek: Ano, lidem se určitě nesmí říkat, že je všechno špatně, a zabývat se tím, že získávám kliky na internetu tím, že jsem panický, katastrofický, divoký jezdec, který řádí na internetu. Takových případů máme až dost. Lidem se musí poskytnout nabídka a perspektiva, smysl, aby něco dělali. Ale já bych spíš chtěl, abych dostal od našich posluchačů – i když oni nejsou úplně ti správní adresáti, protože to jsou vlastně již probuzení – ale přesto bych chtěl dostat naději od těch, kteří jsou vně, a to, že začnou sami něco dělat. Protože když se ptáme potom konkrétně, co dělat, tak to, co jsem mohl udělat, jsem udělal, a dělám. Moje návrhy jsou na stole. To jsou konkrétní návrhy, které se dají provést, které může každý dnes a denně začít aplikovat – bude ho to něco stát, ale může také za to něco získat. A to je věc, která mě trápí, že rezonance ve společnosti je pozitivní, ale zdaleka není – z důvodu, které jste popsala, (a ještě to není tak špatné) – zdaleka není tak energická, jak bych si to já představoval.

Mě by třeba zajímalo toto: Od 27. listopadu do 3. prosince byla vyhlášená konzumní stávkou na protest proti vysokým cenám potravin. Mě by zajímalo, kolik z vás se jí zúčastnilo? A kolik znáte lidí, kteří se jí zúčastnili? To jsou věci, které ověřují, že opravdu chceme něco změnit. A když jde o systematickou změnu, tak jsem zveřejnil manuály, dělám přednášky – a všechno je to k mání. Teď jde jenom o to aplikovat si to sám pro sebe, a začít pracovat. Protože na Ježíška nevěříme, věc nepřijde shora. Naději vám nemůžu dát, když nevím, že to začnete dělat spolu se mnou – teď, dneska – tak, jak by se to dělat mělo.

Martina: Pane docente Petře Robejšku, moc vám děkuji. Děkuji vám za váš zápal, za vaši přesvědčivost a za váš hluboký vhled. Děkuji.

Petr Robejšek: Já děkuji za příležitost s vámi hovořit – s tak duchaplným a inspirativním partnerem pro diskusi. A děkuji i posluchačům, že měli tu trpělivost. Měli ji se mnou až do konce.

Všechny příspěvky s Petr Robejšek

Diskuze:

Napsat komentář

E-mailová adresa nebude publikována.